

Ýurt bolup beýle «dünýä liderine» mynasypmykak?

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 26 январа, 2025

Ýurt bolup beýle "dünýä liderine" mynasypmykak? ÝURT BOLUP BEÝLE «DÜNÝÄ LIDERINE» MYNASYPMYKAK?

Biz batjagymyzy batdyk, ýöne aramyzdan bir «taryhy şahsyýet» çykaryp dünýäni agzymyza aňk etmegi başardyk

Her gün irden birmeňzeş säheri garşylaýaýan ýaly bolýarys. Durmuş öz guýrugyny kowalaýan it ýaly şol bir döwräniň içinde aýlanyp dur.

Rehim-şepagatsyzlyk, wyždansyzlyk, gopbamsylyk jedelsiz hökmürowanlygyny ýola goýupdyr. Yzda galanlar bu hökmürowanlygyň kölegesine-de howp salmazdan özüne berilen maýda-çüýde rollar bilen oňnut edýär.

Gorky-ürki, hetdiňden aşmaklyk, ownuk bähbitlere kowalaşmak köpçüligiň durmuşynyň esasy ugurlaryna öwrülipdir.

Bokurdagyna çenli batga batan adamlaryň hemme zady bolaýmaly zat ýaly kabul etmegi, garşylyk görkezmezligi, hatda bolýan

geň-taňsylyklara indi hiç hili geň galmazlygy şu günümüzü düýne we öňki günlere dönderýär.

«Şu gün aslynda düýndi» («Groundhog Day») atly çeper filme tomaşa edipmidiniňiz? Teleýalymda howa ýagdaýyny mälim edýän Fil Konnors iş üstünden şäherdäki medeni çäreleri tomaşa etmäge gidende duzsuz-tagamsyz pursatlary başdan geçiripdir. Ertesi gün irdenem, ondan soňky günlerem oýananda ýene şol bir günüň üýtgemän-etmän gaýtalanyp durandygyny duýupdyr.

Bizde-de şeýle. Bisydyrgyn geçip duran saýlawlar, geljegi çaklap orta atylýan pikir soralaşyklaryň netijesi, köçe reportažlary, dygysyz gaýtalap duran habarlar hiç zady üýtgetmeýär. Gaýtam özümizi welosipedli haýdap baryarka ýeke ädimem öňe gidip bilmeýän hamster ýaly duýýarys.

Munuň özi biziň muşakgatly we garaňky durmuşymyz.

* * *

Birem reňkli we badyhowa uçary bar durmuşyň. Biz batjagymyzy batdyk, ýöne aramyzdan bir «taryhy şahsyýet» çykaryp dünýäni agzymyza aňk etmegi başardyk.

Ine, şu günler gözümize ýaş aýlap tomaşa etdik: Prezident Erdogan BMG-da jümle-jahana sapak berýär, ekspluatatirlrnen halklaryň tarapynda durup, planetamyzyň ketdelerine tankydy synlaryny we gaýtawul signallaryny berýär.

«Dünýä lideri» bolmak maksady gowy zat welin, «seniň öz ýurduňda ýagdaýlar nähili?» diýip soralar-a.

Türkiûe 2024-nji ýylyň iýun aýyndan bäri 71,6%-lik inflýasiýa bilen bütindünýä inflýasiýasynyň iň ýokarda bolan üçünji ýurdy.

Tebigy betbagtçylyklar boýunça 193 ýurduň girizilen indeksinde Türkiýe «örän ýokary howply» ýurtlaryň kategoriýasynda iň kritiki 35-nji ýerde ýer alýar.

Mobil tizligi boýunça 147 ýurduň arasynda 68-nji, waý-faý internet tizliginde bolsa 181 ýurduň arasynda 111-nji orunda ýer alýarys.

Türkiýe Halkara Aç-açanlyk guramasynyň mälim eden korrupsiýa boýunça indeksinde 180 ýurduň arasynda 115-nji orna düşen

ýagdaýda.

Bagtly durmuş boýunça bütindünyä maglumatnamasynyň 2024-nji ýylyň netijesi 143 ýurduň arasynda Türkiýäniň 98-nji ýerdedigini görkezdi. Halkara Garaşsyz žurnalistler guramasynyň taýýarlan 2024-nji ýylyň bütindünyä metbugat azatlygy indeksinde bolsa 180 ýurduň arasynda 158-nji.

Şindi soragy tersden soralyň: «Dünyä liderine mynasyp ýurtmyka bi?

Bizde heý utanç-haýa diýen zat galdymyka beri?»

Hakan AKSAY.

@AksayHakan

aksayhakan@gmail.com

«T24» gazetini, 26.09.2024 ý. Publisistika